

**Cursus theologici iuxta scholasticam huius temporis
Societatis Jesu methodum tomus ...**

Amico, Francesco

Duaci, 1640

XII. An futura conditionata Deus cognoscat ante vllum decretum suæ
voluntatis?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-82000](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-82000)

SECTIO XII.

*An futura conditionata Deus cognoscat
ante vllum decretum suæ voluntatis?*

179 **H**ic est cardo præsentis controuersie inter nos, & recentiores Thomistas, quod ipsi contendunt, futura conditionata cognosci non posse ante liberum decretum Dei, in ipso existens. Distinguunt autem duplex decretum in Deo, Alterum absolutum tam ex parte actus, quam ex parte obiecti, quale est omne decretum, quo Deus decernit res absolute futuras; Alterum, absolutum quidem ex parte actus, conditionatum verò ex parte obiecti, propter aliquam conditionem inclusam ex parte obiecti: vt decretum de concurrando ad actum poenitentiae cum Tyrijs, est absolutum ex parte actus, quia Deus actu habet in se tale decretum; conditionatum verò ex parte obiecti, quia ex parte obiecti includit conditionem, re ipsa nunquam ponendam, nempe si apud eos facta essent miracula, quæ facta sunt apud Iudæos. Docent igitur, nullum futurum conditionatum cognosci posse, nisi præsupposito in Deo decreto prædefiniente tale futurum, sub aliqua conditione inclusa ex parte obiecti. Nos contra contendimus, hæc futura cognosci ante vllum decretum prædefinitium actum positum in Deo, quamuis non sine respectu ad decretum, quod in Deo esset, si talis conditio, respectu cuius res dicitur conditionate futura, poneretur.

180. Probat igitur Thomistæ suam sententiam 1. ex Augustin. multis in locis 1. ex præcitata Epistola Prosperi ad August. in fine, in qua interrogatus à Prosper. an scientia conditionata subniteretur electioni Dei, an contra, electio Dei subniteretur scientiæ conditionatæ, vt Massilienses volebant: Respondet de prædest. Sanctorum cap. 10. decretum prædestinationis præcedere scientiam futurorum: *Prædestinatione quippe Deus ea, inquit, præsciuit, quæ fuerat ipse factururus.* Et lib. de bono perseuerant. cap. 17. *hæc Dei dona, inquit, si nulla est prædestinatio, non præsciuntur à Deo.* Secundò lib. 1. de anima & eius origine negat, Deum futura conditionata cognoscere his verbis: *quid quod ipsa exinanitur præscientia, si quod præscitur non erit? quomodo enim rectè dicitur præsciri futurum, quod non est futurum?* at qui non negat ea præsciri post decretum, vt docet de prædestin. Sanctorum, & de bono perseuerant. cap. 9. igitur ea tantum negat præsciri ante decretum. Tertio ibidem monet, id quod alibi à se dictum fuit, Christum præiudicasse, qui essent in ipsum credituri, dictum esse sine præiudicio latentis consilij Dei, at nullum esset latens consilium Dei, si id præsciret ante decretum suæ voluntatis; quia tunc, cur vnus crederet, alter non crederet, non reduceretur in aliquod latens consilium Dei, sed in nostrum velle, & nolle: vnde non esset hæc quæstio, secundum Apostoli

admiracionem imperferutabilis. Quarto lib. de correptione & gratia cap. 12. docet, media, quæ Deus præparat, vt suam adimpleat promissionem, non habere efficaciam ex nostro consensu, vt à Deo præuiso; sed ex proposito suæ voluntatis, quod ex se potens est facere, quod promittit.

181. Secundò probant hanc sententiam ex absurdis, quæ ex contraria sententia sequuntur. Primum est, quia posita conditionata scientia ante decretum, tolleretur specialis providentia Dei circa hominum gubernationem ad finem supernaturalem consequendū. Sequela probatur, nā si Deus præsciuit, quod si Petrus vocatus cum solis auxilijs communibus gratiæ saluaretur, posset hic de facto, saluari cum solis auxilijs communibus gratiæ: atque adeo ad salutem cum effectu consequendam necessaria non esset specialis providentia intra eundem ordinem gratiæ. Minor probatur, quia quod sufficit, vt aliquid sit futurum sub conditione, sufficit etiam, vt sit futurum absolute, si conditio ponatur: igitur si sola auxilia communia sufficiunt, vt aliquis prævideatur salutem consecuturus sub conditione, eadem etiam sufficient, vt idem prævideatur salutem cum effectu consecuturus, si conditio ponatur; cum non alia sit causa effectus absolute, & sub conditione futuri. Confirmatur. Nam salus æterna pendet à diuina prædestinatione, vt à causa per se requisita: implicat igitur, præiudicari salutem æternam, etiam sub conditione futuram sine prædestinatione præsupposita, quia implicat videri effectum, sub conditione futurum, sine causa per se requisita ad illum causandum.

182. Secundum absurdum est, quia admissa tali scientia, sequitur, bonum vsum nostræ voluntatis sub conditione præuisum, esse Deo ratione motiuā, vt vnus eligat præ alio. Sequela probatur, tū quia posito, quod Petrus sub conditione sit præuisus cum solis auxilijs communibus crediturus, vis illi inferretur, si nō eligeretur: igitur consensus Petri sub conditione præuisus est Deo motiuum, vt illum eligat ad fidem, ita vt illi vim inferret, si non eligeret. Tum quia, vt dedit August. lib. de prædest. Sanctorum cap. 18. Si Deus ante decretum suū cognouit, qui essent in ipsum credituri, qui verò non, non posset aut credituros non eligere, aut non credituros eligere.

183. Tertio sequeretur, vocationem congruam, in quantum huiusmodi non antecedere vt causam, liberum consensum nostrum, quo Deo vocanti respondemus; hoc autem dici non potest: ergo. Sequela constat, alioqui ad eam cognoscendā non esset necessaria scientia media. Minor probatur, quia vocatio congrua est necessaria, vt Deo vocanti respondeamus, sed gratia præueniens, quæ necessaria est, vt Deo vocanti respondeamus, antecedit consensum nostrum sub conditione futurum: ergo gratia congrua vti sic præsupponitur ad consensum sub conditione futurum. Maior cum Consequentia patet. Minor probatur, nam eadem est causa futuri conditionati, &

Augustin.
Prosper.

Massilienses.

Augustin.

Augustin.

futuri absoluti: sed causa consensus absolute futuri est gratia congrua, quatenus congrua; ergo etiam futuri conditionati. Minor est August. lib. 1. ad Simplicianum q. 2. *Hac, inquit, vocatio nostra est effluxus bonae voluntatis, ut omnis eam vocatus sequatur.*

184. Quartò sequeretur, prius aliquid esse futurum, quàm possibile: hoc autem implicat, ergo. Sequela probatur, nam vocatio congrua prius est futura per ordinem ad consensum sub conditione praeiudicium, quàm fuerit possibilis; alioqui, si prius esset possibilis, quàm futura, Deus in illa ut possibili per scientiam simplicis intelligentiae infallibiliter cognosceret consensum liberum. Unde necessaria non esset scientia media, quia haec eatenus necessaria est, quatenus non potest Deus cognoscere infallibiliter consensum liberum in aliquo medio possibili. Minor probatur, nam futurum, ideo est futurum, quia est possibile: ergo prius aliquid est possibile, quàm futurum.

185. Quintò sequeretur, Deum cœco modo concurrere ad actus nostros liberos, absque intentione illorum in particulari, hoc autem repugnat perfectioni diuinæ. Sequela probatur. Quia Deus concurret per voluntatem, qua paratus est concurrere, si creatura voluerit concurrere, ergo concurret ignorando id, ad quod determinatè concurret. Consequentia probatur. Quia ante hanc voluntatē non prae-supponitur effectus in particulari cognitus, nam hic cognoscitur per ipsam scientiam mediam, quae supponit voluntatem concurrendi: igitur per hanc voluntatem concurret ignorando effectum, ad quem daturus est suum concursum.

186. Sextò, hæc sententia noua est, & ad conciliandam congruitatem diuinæ gratiæ, cum usu nostræ libertatis, minimè necessaria: tum quia nulla Concilia, vel Patres ea vti sunt ad explicandam concordiam liberi arbitrij, cum efficacia diuinæ gratiæ, cum tamen rectè illam, sine tali scientia contra Hæreticos explicant. Tum quia non est vera concordia duorum, quæ destruit alteram illorum: sed per hanc scientiam destruitur congruitas gratiæ præuenientis, & causalitas diuinæ prædestinationis. Minor probatur, quia antecedenter ad congruitatem gratiæ & diuinam prædestinationem, nostri consensus supernaturales sunt determinatè futuri; nam ideo per scientiam cognoscuntur, quia sunt determinatè futuri: sed antecedenter ad hanc scientiam nulla gratia est congrua, nulla prædestinatio in Deo existens: ergo.

187. Tertio, probant aduersarij suam sententiam ex falsis principijs, quæ nostra sententia supponit. Nam primò supponit cō- uersionem supernaturalem fieri posse sine speciali gratia, etiam in genere moris: quod dici non potest. Maior constat, nam in hac nostra sententia nulla admittitur gratia specialis, nisi prae-supposita scientia media, & tamen per ipsam scientiam mediam prae- uidetur, exempli causa, Petrus conuertendus sub conditione: igitur fieri posset con-

uersio supernaturalis sine speciali gratia, si nimirum crearetur Petrus cum eo auxilio, cum quo per scientiam mediam praequisitus est sub conditione conuertendus.

188. Supponit secundo, quod nos electuri essemus Christum per fidem, etiam si Christus non elegisset nos, contra illud Ioan. 15. *Non vos me elegistis, sed ego elegi vos.* Antecedens probatur, nam scientia media est necessaria, ut Deus eligat nos ad fidem; sed scientia media supponit nos credituros, si tali vel tali tempore vocemur: ergo antequam Christus eligat nos, nos supponimur elegisse Christum.

189. Supponit tertio, Deum non concurrere ad actus supernaturales liberos, voluntate absoluta, sed conditionata, qua paratus est concurrere, si creatura ipsa concurret: hoc autem dici non potest, alioqui talis voluntas esset in Deo ab intrinseco necessaria; nec posset oppositam voluntatem habere, quia implicat Deum non concurrere, si creatura ipsa concurret. Nec dici potest, talis voluntas necessaria ex suppositione, quod creaturam ipsam producat: tum quia adhuc, nulla producta creatura, talis voluntas, qua Deus paratus est concurrere cum creatura sub quauis conditione posita, esset necessaria ex obiecto; siquidem implicat, Deum non concurrere cum creatura, si ipsa concurreret. Tum, quia, etiam producta creatura, Deus habet liberam voluntatem non concurrendi cum illa. Confirmatur, quia non aliter Deus concurreret cum Petro consentiente, quàm cum Iuda dissentiente; ex quo ulterius sequitur, quod sicut in Iuda non operatur, nisi quandam sufficientiam, qua posset, si vellet, liberè consentire, non autem cōsensum ipsum; ita & in Petro. Prior Sequela probatur, nam cetera clarent: Deus æqualiter utrique, quantum est ex se, per voluntatem conditionatam preparauit concursum, quo concurreret, si illi vellet consentire: igitur non aliter concurret, cum vno consentiente, quàm cum altero dissentiente. Consequentia probatur: nam vel Deus aliter concurreret cum vno, quàm cum alio antecedenter ad liberum cōsensum vel concomitanter vel subsequenter. Si primò, Deus non voluntate conditionata, sed absoluta cōcurreret cum vno, qua non concurret cum alio. Si secundum, tale discrimen non esset in ratione causæ, nam quæ se habent concomitanter, non se habent ut causa & causatum, idem à fortiori sequitur, si dicatur tertium.

190. Supponit quarto, voluntatem diuinam non determinari à se ipsa, sed à creatura ad concurrendum cum ipsa creatura: hoc autem nequit dici: ergo. Sequela patet, quia voluntas diuina expectat creatam, ut cum illa concurrat. Minor probatur, tum quia, si hoc esset, neque de potentia absoluta, posset Deus suspendere actualem concursum, nam ab actuali determinatione creaturæ, sumitur actualis determinatio Dei ad concurrendum: igitur non pendet ex voluntate Dei, quod sub-

trahat

trahat suum concursum; sed ex voluntate creaturæ, qua inchoante consensum, impossibile est, Deum non concurrere. Vnde prima radix determinationis diuine voluntatis esset ab ipsa determinatione voluntatis creatæ. Tū quia implicat, ut effectus causæ sit eidem causæ conditio ad causandum requisita: sed determinatio voluntatis creatæ, est effectus diuinæ; igitur non potest illi esse conditio requisita ad concurrendum cum voluntate creatæ, cum omnis conditio præsupponi debeat ad suum effectum.

191. Supponit quintò, quòd Deus salua arbitrij libertate saluare non posset, nisi quem præuideret consensurum, hoc autem dici nō potest; alioqui multi essent, quos Deus saluare non posset, etiam si vellet, contra August. in Enchiridio cap. 95. *Quis, inquit, ita decipiat, ut dicat Deum quem voluerit, quando, & ubi voluerit, non posse saluare?*

192. Supponit sextò, quòd prima radix, quòd vnus discernatur ab alio, sit ex nobis, contra Apostolum 1. ad Corinthios 1. *Qui gloriatur in Dominoglorietur.* Maior probatur. Nā scientia media supponit, quòd quo auxilio vnus non consentit, consentiat alter. Neque dicas, hanc primam radicem esse à Deo, qui sua libera voluntate mihi præparat auxilium, quo præiudic me consensurum, non autem auxilium, quo præiudic me non consensurum: tum quia saltem loquendo de modo concurrendi Dei, quem scientia media præsupponit, si ille poneretur in esse dicendum esset, quòd eo auxilio creatura esset consensura, cum quo præuifa est per scientiam conditionatam consensura; atque adeò non in Deo, sed in se ipsa deberet gloriari, quod etiam repugnat, quia repugnat, ut in actibus supernaturalibus ita creatura operetur, ut in se ipsa & non in Domino possit gloriari. Tum quia si Deus mihi præparat auxilium cōgruum, ideo mihi præparat, ut consentiam: igitur talis voluntas est absoluta, & efficax, cum sit ex intensione finis: sed talis voluntas est antecedens, & causa consensus; ergo non stat cum voluntate conditionata, quæ expectat liberam determinationem nostram, quam scientia media necessariò supponit.

193. Supponit septimò, quòd ex parte Dei nil amplius requiratur, ad hoc ut homo actu operetur, & ut possit bonum operari: hoc autem est falsum: ergo. Maior constat, alioqui antecederet ad nostrum consensum sub conditione præuifum certò cognosceretur effectus futurus. Minor est contra Patres Concilij Mileuitani, asserentes, necessariam esse orationem, quæ tamen necessaria non esset, si nihil tribueretur vni, quod non tribuatur alteri. Neque dicas, necessariam esse orationē, ut Deus vocet ea vocatione, qua præiudic nos responsuros: tum quia hīc loquimur de oratione, ut medio ex diuina prouidentia ordinato, ut ex ea possit pendere aliquando conuersio huius, vel illius creaturæ: qua Dei prouidentia posita non esset, neque sub conditione futura conuersio vnus, sine oratione alte-

rius. Tum quia, si in præscientia non esset dependentia nostri futuri consensus ab oratione, neque ea esset re ipsa in consecutione; nam eadem est dependentia à medio requisito in præscientia, & in executione; aliàs præscientia esset falsa.

194. Supponit Octauò, quæ Deus promittit circa conuersionem gentium, adimplere non posse ex facultate sue omnipotentis, sed ex præscientia nostri futuri consensus: & consequenter, ut Deus sua promissa adimpleat, non in Dei, sed in nostra esse potestate: hoc autem admitti non potest. Maior probatur, nam nisi Deus præuideret, quibus auxilijs homines essent conuertendi, non potuisset ex tota sua omnipotentia, & virtute auxiliorum gratiæ, talem promissionem adimplere. Minor est Augustini de prædestinatione Sanctorum cap. 10.

195. Quartò probant ratione, hoc pacto. Nullus effectus transire potest à statu purè possibilis, ad statum futuri, etiam sub conditione, nisi per aliquam determinationem actu existentem in Deo: ergo nullus effectus cognosci potest, ut futurus, ante actuale decretum Dei. Consequentia patet, nam ante decretum, nullus effectus habet esse futurum; ergo nec cognoscibilitatem futuri. Antecedens probatur, quia diuina voluntas ex se indifferens est, ad fore, vel non fore; ergo manente diuina voluntate sub hac indifferentia, effectus non magis habet rationem futuri, quam non futuri.

196. Confirmatur primò, quia nullus effectus potest esse futurus, nisi virtute alicuius causæ; ergo maximè virtute causæ primæ, cuius omnis causa secunda est operatiua, & sine qua nulla causa secunda operari potest: seclufa autem determinatione diuinæ voluntatis, nullus effectus potest esse futurus vi causæ primæ, quia causa prima non operatur ad extra, nisi per determinationem sue voluntatis.

197. Confirmatur secundò. Aliter causa prima comparatur ad futurum conditionatū, quam ad purum possibile; igitur per maiorem aliquam determinationem: hæc autem alia esse non potest, quam decretum Dei, quo futurum formaliter differt à possibili, & quo voluntas ipsa diuina, ex indifferente ad fore & non fore, fit formaliter determinata ad fore.

198. Confirmatur tertio. Quia non potest explicari, quid sit hoc esse, quod futurum conditionatum habet ante decretum Dei, ratione cuius possit fundare distinctam veritatem à possibili, & actu terminare distinctam scientiam in Deo. Nam cum hoc nunquam sit exiturum extra causas, non videtur explicabile, in quo illud cognosci possit, si non cognoscatur in ipso decreto Dei.

199. Ex hac doctrina aduersariorum duo inferuntur. Primum, Deum habere actualia decreta circa omnia futura conditionata: secundum, non dari in Deo scientiam, quæ sit media inter scientiam simplicis intelligentiæ, & visionis. Primum probant. Quia diuinus

intellectus debet esse determinatus circa omnia futura conditionata; magna enim esset imperfectio in Deo, si suspensus maneret circa aliqua: nequit autem diuinus intellectus esse determinatus circa omnia, quin etiam voluntas diuina sit determinata circa omnia, quia Deus non cognoscit illa, nisi in determinatione suae voluntatis. Secundum facili ex eorum principiis deducitur, quia cum hæc futura Deus cognoscat, post decretum absolutum ex parte actus conditionatum tantum ex parte obiecti; non poterit ea videre, nisi scientia visionis, quæ est eorum, quæ supponunt decretum in Deo.

200. SECUNDA verò sententia nostra docet, futura conditionata à Deo cognosci ante vllum decretum suæ voluntatis actu positum. Probatur primò, tum ijs scripturæ testimonijs, quibus prædicuntur futura conditionata peccaminosa; nam hæc nequeunt prævideri in decreto prædefinitiuo, aut permissiuo, vt infra: tum ijs scripturæ autoritatibus, quibus dicitur, Deus rapere iustos ex hac vita, ne malitia mutet intellectum eorum Sapient. 4. breuiare dies propter electos. Matt. 24. *Marci 13.* ex quibus sic argumentor. Ideo Deus rapit iustos, quia præuidet, quòd si superuiveret peccarent; quia igitur vult, ne peccent, ante tempus eos rapit ex hac vita. Igitur peccata, in quæ eos præuidet sub conditione casuros, non præuidet ex vi decreti, sed scientiæ antecedentis ad decretum. Consequentiam probo, quia si ea prævideret ex vi decreti, cum hoc Deus liberè cõdat, potuisset illud non condere, & cõsequenter non oportuisset, iustos ante tempus rapere; nam rapere iustum ante tempus, ne peccet, indicat quòd peccatum sit præuisum futurum ex sola voluntate creaturæ, atque adeo antecedenter ad decretum actu existens in Deo; non autem vi decreti dependentis ex libera voluntate Dei: nã talis modus loquendi sacræ Scripturæ indicat, Deum hoc facere, quasi aliena, non propria voluntate compulsus; alioquin cur potius vellet, ante tempus iustum rapere cum iactura meritorum, quæ iustus diu viuens acquirere posset, & non potius, quod congruentius est, liberum decretum de permissione peccati nõ condere? lege Augustinum lib. de perseverantia cap. 9.

Augustin.

Matth. 11.

201. Tum ex præcitato loco Matth. 11. Si in Tyro &c. in quo loco Christus exprobrat incredulitatem Iudæorum, exemplo Tyriorum, qui cum iisdem signis & miraculis conuersi fuissent: sed hoc non potuit prævidere in aliquo decreto; nam si quod fuisset, certè fuisset de dando eodem auxilio interno ad credendum, quod de facto dedit Iudæis: atqui ex vi talis decreti nõ potuisset Deus prævidere conuersionem, sed potius incredulitatem Tyriorum, sicut in eo de facto præuidit incredulitatem Iudæorum. Nec satisfaciunt aduersarij dicentes Deum habuisse decretum de dando vberiore auxilio Tyrijs, quàm Iudæis, ex suppositione, quòd apud eos facta essent signa: nam tunc facili potuissent Iudæi

Christo exprobranti obijcere, defectum vberioris auxilij, quod accepturi fuissent Tyrijs, præ quibus ipsi de incredulitate reprehenderentur.

202. Secundò probatur nostra sententia ex Augustino, tum primò ad Simplicianum q. 2. initio, vbi congruitatem vocationis explicat per ordinem ad temporis circumstantias. *Sed interest, inquit, quibus articulis temporum gratia infundatur.* Quod dixit in ordine ad cõsensum, quem gratia in anima causat; hoc autem supponit scientiam, qua independentem à decreto actu existente gratia præuisa est, potius vno quàm alio tempore operatura; hoc autem sic probo. Nam gratia congrua per aduersarios non videtur potius operatura vno tempore, quàm alio, quia hoc habet ex natura sua independentem à quocunque extrinseco. Vnde vt videatur congrua voluntati creatæ, non est obseruanda vna potius circumstantia temporis, quàm alia; cum illa omni tempore data per aduersarios faciat infallibiliter facere: cum tamen Augustinus clamet, multum interesse ad gratiæ congruitatem, quibus temporis articulis illa infundatur. Tum de bono Perseu. cap. 14. vbi inuestigans rationem, cur Tyrijs credidissent, si eadem signa, quæ Iudæi viderunt, ipsi quoque vidissent, nullum assignat decretum ex parte Dei, sed solum conditionem ex parte eorum, qui credituri fuissent. Nam etsi ad decretum Prædestinationis referat, quod non sint eis talia signa concessa; tamen quod ij visi sint præ Iudæis credituri, non refert ad Decretum Dei, sed ad conditionem ipsorum, qui credituri fuissent: *Ex quo, inquit, apparet habere quosdam in ipso ingenio diuinum naturaliter munus intelligentiæ, quo moueantur ad fidem si congrua suis mentibus, vel audiant verba, vel signa conspiciant.*

Augustin.

Augustin.

203. Tertio ex reliquis Patribus, dum admirantes iudicia Dei, querunt, cur Deus Angelos, vel homines, quos præuidit peccaturos, condidit in qua questione scientia peccatorum præsupponitur, non subsequitur decretum Dei; alioquin non facerent vim in ipsa præscientia peccati, quam supponunt præcessisse decretum de creatione, sed potius in ipso decreto de permissione peccati consequente decretum creationis. Audi Bernardum Serm. 54. in Cantica ad finem: *Subtrahitur, inquit, interdum gratia, non pro superbia, qua iam est, sed qua futura est, nisi subtrahatur.* Cognoscit igitur Deus superbiam, quæ futura esset, si gratia daretur: at non cognoscit illam ex aliquo decreto in ipso existente, nam si quod esset, esset decretum de superbia, quam Deus permitteret, si daret gratiam: at hoc esse non potest, quia dum subtrahit gratiam, ne subrepat superbia, non potest ex se, antecedenter ad voluntatem creatam, habere decretum permittendi superbiam, dum subtrahit gratiam, ne subrepat superbia.

Bernardus.

204. Quarto argumentor ad hominẽ contra aduersarios; nam ipsi admittunt gratiam efficacem ex se talem, quæ infallibiliter infert effectum: igitur potest Deus independentem

à de-

à decreto in se existente, certò cognoscere consensum infallibiliter futurum, ex vi talis gratiæ, si daretur. Consequentiam probò, nam ad hoc sat est, cognoscere medium ex se infallibile, obiectiue tantum coniunctum cum voluntate creata, neque hoc est tantum cognoscere consensum possibiliter futurum, sed etiam sub conditione futurum: nam sub alio statu cognoscitur consensus ex vi medijs in se tantum cogniti, ac cogniti ut connexi cum aliqua voluntate sub conditione obiectiue tantum præuisa, ex vi talis medijs operatura. Neque ad hoc necessarium est decretum Dei actu existens, sicut nec est necessarium decretum Dei actu existens ad cognoscendam veritatem huius conditionalis, si Petrus curreret, moueretur: sufficit enim infallibilis illatio consequentis ex antecedente, sub obiectiua tantum connexione cursus cum Petro; nam eodem modo infallibiliter infertur consensus ex gratia efficaci per aduersarios, sicut motus ex cursu Petri.

205. Quintò probatur nostra sententia ex absurdis, quæ ex opposita sententia sequuntur. Nam primò sequitur. Lædi libertatem creatam. Sequelam probò. Nam creata libertas in hoc essentialiter consistit, ut possit omnibus ad agendum requisitis, possit agere, & non agere: Sed posito decreto Dei sine præuia scientia effectus sub conditione futuri, non est in potestate creaturæ, talem effectum agere, vel non agere, ergo. Maior est ipsa definitio libertatis. Minorem ostendo, quia decretum Dei, cum sit infallibile, debet infallibiliter habere effectum, unde habere debet medium, cum quo creatura sit infallibiliter consensura: hoc autem per aduersarios non est medium infallibile ex præscientia consensus præcogniti, sub conditione futuri; igitur erit infallibile ex se: implicat autem esse infallibile ex se, infallibilitate quâ exigit decretum Dei, & non lædere libertatem creatam. Omnia patent, præter subsumptam Minorem, quam sic probò. Infallibilitas, quam exigit decretum Dei, est talis, ut contradictionem implicet oppositum: ergo etiam medium, quod assumitur ad tale decretum exequendum, debet esse tale, ut contradictionem implicet oppositum: hoc autem non coheret cum libertate creata. Antecedens concedunt aduersarij. Consequentia elucet, non tantam infallibilitatem habere debet medium, quo exequendum est decretum, quantum habet decretum ipsum, quod in tali medio fundatur. Minorem explico, quia vel hoc medium est tale, quo posito voluntas creata posset oppositum, vel non posset: Si secundum, iam destruitur libertas; Si primum, Deus non posset ex vi talis medijs esse certus de consensu sub conditione futuro, certitudine, qua implicet oppositum, quia adhuc eo posito, posset creata voluntas oppositum facere.

206. Sequitur secundò, Deum ex se prædefinire peccata contra Concilium Arausicanum Can. 25. Sequela probatur, nā Deus non solum in suo decreto certò cognoscit

actus nostros bonos, sed etiam malos, non potest autem certò cognoscere actus malos, nisi illos efficaciter prædefinire. Respondent primò Deum non prædefinire formale, sed tantum materiale peccati. Sed contrā. Quia qui vult materiale peccati, indirectè & interpretatiue vult etiam malitiam inseparabiliter connexam cum materiali peccati. Nec alio modo dicitur peccare creatura, nisi quia vult talem actionem in indiuiduo, cum qua inseparabiliter connexa est malitia peccati, esto directè nolit malitiam ipsam peccati.

207. Respondent secundò, Deum non prædefinire, sed tantum permittere peccatum, negando auxilium efficax ad bonum, in cuius negatione infallibiliter cognoscit oppositum malum, quia infallibile est creaturam deficere, nisi efficaciter ad bonum prædeterminetur. Sed contrā, tum quia negatio auxilii efficaci, non negatur sufficiens, vi cuius posset creatura vitare quodlibet peccatum, alioqui non saluaretur libertas in peccando: igitur in sola negatione auxilij efficaci non potest infallibiliter præiudicari peccatum. Tum quia talis responsio non coheret cum suis principijs: supponit enim hæc Sententia nullum actum posse facere creaturam, nisi ad illum efficaciter à Deo prædeterminetur; in hoc enim aduersarij fundant, cur nequeant futura conditionata præiudicari ante decretum, quia nimirum ante decretum nulla præcedit efficax prædeterminatio Dei ad hunc, vel illum effectum: quo posito implicat videri peccatum in sola negatione auxilij efficaci. Nam vel est peccatum commissionis, vel omissionis; Si commissionis, cum hoc consistat in actu positiuo, ad quem per aduersarios est necessaria positiuæ prædeterminatio Dei, cognosci non potest in sola negatione auxilij efficaci: si omissionis, cum hoc consistat in priuatione actus debiti, cognosci non potest in sola negatione auxilij efficaci, quia hæc est à solo Deo, independentè à voluntate creata; atque adeo ut sic non potest habere rationem peccati, & consequenter neque in illa ut sic cognosci potest peccatum.

208. Sequitur tertio, non saluari auxilium sufficiens: nam ut hoc sit sufficiens, debet quantum est de se reddere subiectum proximè, & moraliter potens ad operandum, præhabendo in se, quidquid per se requiritur ad actum secundum, ita ut negatio actus secundi non proueniat ex defectu alicuius perfectionis, per se requisitæ ad illum; sed ex sola libertate creaturæ, nolentis actu consentire, cum tamen posset, si vellet, ex vi talis gratiæ. Cuius ratio est, quia libertas formaliter consistit in potentia proxima, & non tantum in remota agendi. Sequela probatur, nam gratia efficax in hac sententia physice differt à sufficiente, defectu cuius physice perfectionis, repugnat, gratiam sufficientem habere suum effectum.

209. Sextò probatur eadem sententia ex falsis principijs, quibus opposita sententia nititur. Nam primò supponit dari actuale de-

Concilium
Arausicanum

cretum in Deo absque vlla mutatione ad extra: hoc autem implicat, ut infra in disp. de voluntate Dei ostendam.

210. Supponit secundò, dari in Deo efficaciam decretum de effectu, & simul efficaciam decretum de negatione causæ, siue conditionis, ex qua talis effectus pendet: At hoc est superuacaneum & inane: ergo. Maior constat; nam ponit in Deo efficaciam decretum de penitentia Tyrionum, & simul efficaciam decretum de negatione signorum, ex quibus tanquam ex præuia causa, vel conditione pendebat penitentia Tyrionum. Minorem probo, nam quando effectus, & causa pendent ab eodem agente, ut erat penitentia Tyrionum, & manifestatio signorum, utraque enim pendebat à Deo prædefiniendo, frustra tunc agens habet efficaciam voluntatem de vno, si habet efficaciam voluntatem de alio: ad quid enim efficaciam decretum de penitentia, si efficaciter nollebat dare signa, ex quibus tanquam ex causa vel conditione pendebat penitentia Tyrionum? ad minimum enim tale decretum esset otiosum & inane. Quin ulterius sequitur, per huiusmodi decreta aperte sibi Deum contradicere. Nam per vnum vellet efficaciter effectum, cum ad illum offerat efficaciam auxilium: per aliud nollet efficaciter effectum, cum efficaciter neget condiciones ad effectum necessariè requisitas. Dices. Deferuire ad cognoscenda futura conditionata. Sed contrà; quia non est cum eiusmodi imperfectionibus hæc scientia in Deo ponenda; sicut nec ea ponitur cum imperfectione incertitudinis, & fallibilitatis.

211. Septimò probatur nostra sententia ratione. Deus certò cognoscit sub conditione, quid re ipsa futurum esset purificata conditione: sed purificata conditione necessariò futurum esset aliquid determinatè: ergo Deus cognoscit aliquid sub conditione determinatè. Minor patet, nam purificata conditione vel esset consensus, vel dissensus determinatè: Maior probatur, nam Deus infinito suo lumine penetrat totum id, quod esset, licet nunquam futurum sit, quia ut rem cognoscat, non prærequirit, ut illa existat, sed tantum ut habeat aliquam determinationem; sed posito, quòd creatura re ipsa se determinaret ad consensum, si conditio poneretur, talis consensus habet aliquam determinationem, quàm non habebat antea, nam habet determinationem ex suppositione, quam antea non habebat, atque adeo habet aliquam cognoscibilitatem, quæ ad talem determinationem consequitur, quam antea non habebat.

212. Confirmatur 1. nam sicut Deus cognoscit futurum, antequam in se ipso existat: ita cognoscere potest futurum sub conditione, antequam purificetur conditio, quia purificatio conditionis, supponit id, quod erat futurum sub conditione: ergo illud poterat cognosci ante purificatam conditionem. Neque hoc est cognoscere futurum in causa, sed in se ipso, non quidem absolutè, sed sub conditione, quia cognoscitur effectus ipse, ad

quem causa re ipsa sese determinaret, si poneretur conditio. Neque ad hoc requiritur decretum Dei actu existens, sed sufficit decretum conditionatum tam ex parte actus, quàm ex parte obiecti: nam ut cognoscatur effectus sub conditione futurus, sufficit cognoscere id, quod causa ipsa faceret, si hæc & nunc, cum his vel illis auxilijs & circumstantijs applicetur ad operandum: ad hoc autem non est necessarium decretum actu existens, sed tantum sub conditione præuisum.

213. Confirmatur 2. quia non minus liber consensus creaturæ pendet ex voluntate creaturæ, quàm ex auxilio Dei: sed ad cognoscendum liberum consensum ex vi voluntatis creatæ sub conditione futurum, sufficit tantum mente concipere voluntatem creaturæ, cum tali auxilio, hæc & nunc sub conditione ad operandum applicatam: ergo ad cognoscendum eundem ex vi auxilijs diuini, sufficit mente concipere tale auxilium sub conditione oblatum creaturæ. Consequentia constat à paritate rationis. Minorem euidenter deduco ex doctrina aduersariorum: nam potest Deus habere decretum de concurrente ad actum penitentiam cum Petro ex suppositione, quod illum crearet, & tamen non habere decretum illum creandi. Tunc autem cognosceret Deus penitentiam Petri sub conditione futuram, ex vi ipsius voluntatis Petri, obiectiuè tantum sub conditione cognita ut operatur ex vi talis auxilijs prædefiniti, absque vllò decreto actu existente, sed tantum sub conditione præuiso de voluntate Petri, cum Deus nullum supponatur habere actuale decretum de creatione voluntatis Petri. Idem Deus habet decretum de concurrente concursu concomitante, cum voluntate mea ad contritionem, ex suppositione, quod mihi daret gratiam præuenientem congruam: at non minus contritio pendet ex gratia præueniente, quàm ex concomitante: sed potest illam sub conditione futuram cognoscere, siue actualem decreto, quoad gratiam præuenientem; igitur eandem cognoscere poterit siue actualem decreto quoad gratiam concomitantem.

214. Ratio verò à priori est, quia cum effectus non debeat præuideri, ut absolutè futurus, sed tantum sub conditione futurus, non requirit causas, vel condiciones, à quibus pendet, actu positas, sed tantum sub conditione ponendas: nam ea ratione effectus requirit causas, vel condiciones, qua ratione est ipse futurus, non est autem futurus absolutè, sed sub conditione; igitur non requirit causas, vel condiciones actu positas, sed tantum sub conditione ponendas; atque adeo poterit ante vllum decretum actu in Deo positum præuideri, non quidem absolutè, sed sub conditione duntaxat futurus: sub qua conditione, sicut habet determinatam entitatem, ita & determinatam veritatem, atque cognoscibilitatem.

Corollaria Doctrinae.

215. **E**X dictis deducitur primò, quo pacto hæc scientia iure appellanda sit media inter scientiam simplicis intelligentiæ & scientiam visionis, naturalem, & liberam; nam scientia simplicis intelligentiæ est circa possibilia, estque necessaria tam ex parte subiecti, quam ex parte obiecti, unde scientia naturalis dicitur. Scientia verò visionis est circa existentia, estque libera tam ex parte subiecti, quam ex parte obiecti, quia sicut potuerunt creature simpliciter non existere, ita potuit Deus talem scientiam non habere. Scientia verò conditionalium est media inter scientiam simplicis intelligentiæ, & visionis, quia nec est circa purè possibilia, nec circa absolutè futura, sed circa futura sub conditione: nec est purè naturalis, nec purè libera, sed mixta, seu media inter vtramque; nempe naturalis ex parte subiecti, quia non potuit Deus ea carere, cum non pendeat ex aliquo decreto libero, sed antecedit omne decretum liberum: libera verò obiectiue, quia sicut Deus habet scientiam conditionatam de pœnitentia Tyrionum, ita habere potuit scientiam conditionatam de impœnitentia eorundem, si Tyrij, ut præiussunt sub conditione pœnitentiam acturi, præiussi fuissent sub conditione pœnitentiam non acturi, quippe qui potuerunt cum eodem auxilio interno, & externo, cum quo de facto præiussi sunt ex vi propriæ libertatis pœnitentiam acturi, præiudici pœnitentiam non acturi. Quare dici potest scientia conditionata necessaria ex parte obiecti disunctim; quoniam ex duobus obiectis, alterutrum indeterminatè necessariò repræsentare debet, exempli gratia, assensum vel dissensum sub conditione futurum: libera verò disunctiue, quia liberè repræsentat hoc vel illud obiectum determinatè, exempli causa, consensum vel dissensum sub conditione determinatè futurum.

216. Deducitur secundò, qua ratione hæc scientia deferuiat Deo ad saluandam cū infallibilitate sui decreti libertatem nostræ voluntatis; quia cum per hanc scientiam Deus ante omne suum liberum decretum certò cognoscat, quid vnaquæque creatura cum hoc vel illo auxilio sub quauis occasione constituta liberè operatura sit, decernendo deinde medium, cum quo certo præiudicit, creaturam liberè consensuram, optimè saluat & infallibilitatem sui decreti, & libertatem nostræ voluntatis. Saluat infallibilitatem sui decreti: quia ex suppositione, quòd creatura sit cum tali auxilio liberè sub conditione consensura, repugnat fore oppositum, nam hoc inuoluit necessitatem ex suppositione. Saluat nostram libertatem: nam hæc intrinsecè includitur in ipsa suppositione sub conditione præiussa, quia cum sit suppositio consequens liberum vsum nostræ voluntatis, non destruit, sed conseruat, & supponit libertatem.

217. Deducitur tertio, nullum effectum creatum præiudici posse sub conditione futurum, nisi dependenter ab aliquo decreto Dei, obiectiue saltem existente in mente diuina, atque adeo nullum effectum creatum præiudici posse ante omne decretum Dei. Fundamentum, quia omnis effectus creatus, essentialiter penderet à voluntate increata; igitur præiudici nequit ante omne decretum, Dei, saltem obiectiue existens in mente diuina. Dices. Scientia conditionata præcedit omnem actum diuinæ voluntatis: igitur obiectum ipsius præcedit omne decretum Dei. Respond, distinguendo Antecedens: scientia conditionata præcedit omnem actum diuinæ voluntatis absolutum, & quoad existentiam positum, concedo; conditionatum, & sub hypothesis obiectiue existentem, nego: prius enim supponitur actus diuinæ voluntatis obiectiue, & sub hypothesis offerens creaturæ, quæ necessaria sunt ad consensum, quam præiudicatur ipse consensus sub conditione futurus.

Ad primum caput argumentorum ex Augustino.

218. **P**RO solutione notandum, Augustinum his locis disputare contra Massilienses, qui non solum contendebant, Deum homines vel ad gloriam eligere, vel ad pœnam destinare, ex meritis, vel demeritis sub conditione præiussis, sed etiam merita ipsa fundari in sola voluntate humana, quibus homo dignum se præbet gratiæ, & prædestinationi diuinæ, ut constat lib. de bono per se. à capite vndecimo: contra quos docet Augustinus, electionem ad gloriam non subniti scientiæ meritorum sub conditione præiussorum, sed potius scientiam meritorum subniti electioni, siue absolutè & actuali, respectu eorum qui de facto saluantur, siue purè conditionali, respectu eorum, qui præiussi fuerunt sub conditione pœnitentiam acturi: siquidem nulla præiudici possunt merita, neque sub conditione futura, nisi dependenter ab electione gratuita, vel absolutè, vel sub conditione gratiam offerente, nam merita, & gratuita electio sibi mutuo correspondent: ita ut meritis absolutis respondeat, electio absoluta, meritis verò conditionatis, electio conditionata: atque ita intelliguntur verba illa Augustini. *Prædestinatione Deus ea præsciuit, quæ fuerat ipse factururus*, hoc est, quæ sub conditione præsciuit, non præsciuit futura ex sola voluntate hominum, sed dependenter à suamet electione, & decreto purè conditionato, quia quæ sub conditione præsciuit, erant ea ipsa, quæ fuisset ipse factururus, sed quæ Deus est ipse factururus, pendent ab electione ipsius, siue actu posita, siue sub conditione ponenda: atque hæc ipsa gratuita electio, ab Augustino dicitur latens consilium, sine cuius præiudicio à se dictum fuit, Christum præiudicasse, qui essent in ipsum credituri non excludendo

Augustinus.
Massilienses

Augustin.

dendo

dendo ab hac praeiustione suam gratuitam electionem, quae necessario includitur in ipso obiecto sub conditione praeiusto, ut causa ipsius. Vnde cur vnus credat, alter non credat, non reducitur ad humanum velle, vel nolle, ut aduersarius inferebat, sed ad ipsam electionem Dei absolutam, vel conditionatam, tanquam ad primam radicem. Ex his patet ad primum, secundum, & tertium testimonium Augustini. Ad quartum dico, gratiam efficacem non pendere à consensu praeiusto, ut à ratione dante efficaciam, sed ut à termino essentialiter connotato.

Ad secundum caput ex absurdis.

219. **A**D primum nego Sequelam; quin maximè confert hæc scientia ad perfectam providentiam, quam Deus habet de creaturis rationalibus, ut eas possit ad salutem dirigere modo libero, & consentaneo ipsarum naturæ. Ad probationem verò, distinguendum est de auxilio, ante, vel postquam praeiustum est effectum habiturum; concedo, enim quòd antequam illud praeiustum sit per scientiam conditionatam effectum habiturum, non habeat rationem doni specialis, nā hoc habet, quatenus praeiustum est efficax: cum igitur hoc non habeat ex sola intrinseca sua natura, sed ex connotatione liberi consensus creaturæ, tunc, & non ante habebit rationem doni specialis: sicut centum data Petro, antequam sint praeiusta illum à morte liberatura, non habent rationem doni specialis, habent autem postquam praeiusta sunt illum à morte liberatura. Quare non est eadem ratio de effectum sub conditione, & absolute futuro; quoniam ad illum non est opus auxilio, & providentia speciali, quia cum hæc sit practica ratio agendorum, non est nisi circa absolute futura, quæ supponunt praeiustionem certorum mediorum ad finem conducendum. Vnde ad Minorem, concedo, quod id, quod sufficit, ut sit futurum sub conditione, sufficit etiam ut sit futurum absolute, si conditio ponatur, quoad rationem physicam, non autem quoad rationem moralem: nam ad effectum absolute futurum, præcedit voluntas Dei de dando medio cum certa praeiustione consensus futuri, quæ tamen non præcedit effectum sub conditione futurum, & ideo ad illum præcedit specialis providentia, non autem ad hunc. Est igitur sit eadem physica causa consensus sub conditione, & absolute futuri, non est tamen eadem moralis, nam moralis causa effectus absolute futuri, est specialis voluntas Dei dandi auxilium cum certa intentione, & praeiustione effectus, quæ non est respectu effectus conditionate futuri.

220. Ad Confirmationem distinguendum est Antecedens de salute absolute, & conditionate futura, & de prædestinatione, ut dicit certam ordinationem mediorum ad finem consequendum, & ut dicit solam vo-

luntatem conditionatam: hoc posito, concedo, quòd salus absolute futura per se pendeat à prædestinatione primo modo accepta; nego autem, quòd eadem sub conditione tantum futura pendeat à prædestinatione primo modo, sed tantum secundo modo sumpta. Ad probationem verò nego, eandem causam requiri ad salutem absolute, & sub conditione futuram: nam ad primam, cum sit effectus per se intentus, requiritur certa praeiustio mediorum, quæ non requiritur ad secundam, cum non sit effectus per se intentus, sed tantum praeiustus.

221. Ad secundum nego Sequelam: & ad primam probationem nego Antecedens: quia cum consensus non sit praeiustus sub conditione futuris viribus naturæ, sed gratiæ, nulla infertur vis creaturæ, si gratia ad talem consensum requisita negetur. Ad secundam verò probationem distingo primam partem: non potest Deus ex vi eiusdem auxilij, quo te praeiudit non crediturum, te ad fidem eligere, concedo; potest tamen vel ex vi aliorum auxiliorum, quibus te praeiudit consensurum, vel ex vi eiusdem sub alijs circumstantijs, & occasionibus oblati, sicut dicere tenentur aduersarij, quòd Deus non possit hominem ad fidem eligere per solum auxilium sufficiens. Nego verò secundam partem probationis: nec aliquid contra nos citato loco docet Augustinus, solum enim cap. 19. contra Pelagianos deducit, nos elegisse Christum, non autem electos fuisse à Christo, si Deus ex fide viribus naturæ elicit nos elegisset.

Augustin.

222. Ad tertium concessa maiore, neganda est Minor: ad cuius probationem distingo Maiorem: est necessaria gratia congrua, ut congrua ad consensum absolute futurum, concedo; ad consensum sub conditione futurum, nego: ratio discriminis est: quia cum gratia non sit congrua ex intrinseca natura sua, hoc enim repugnat libertati create, sed ex connotatione liberi consensus, non potest supponi infallibiliter congrua ante consensum sub conditione futurum. Repugnat igitur, ut præcedat gratia infallibiliter congrua effectum sub conditione futurum, quia ad illum nondum supponitur liber consensus creaturæ, non autem ad effectum absolute futurum; quoniam ad hunc præsupponitur consensus sub conditione futurus, connotatione cuius gratia fit formaliter, & infallibiliter congrua, saltem inchoatiue. Ad probationem verò maioris dico, eandem esse causam effectus absolute, & sub conditione futuri quoad vires intrinsecas, non autem quoad infallibilitatem, & connotationem extrinsecam; eadem quippe gratia, quæ est causa consensus sub conditione futuri quoad vires intrinsecas, est causa consensus absolute futuri, ut tamen præcedit consensum sub conditione futurum, non est formaliter, & infallibiliter efficax, non de defectu virtutis intrinsecæ, sed connotationis extrinsecæ; ut verò præcedit consensum absolute futurum, est formaliter, & infallibiliter efficax, non ratione nouæ virtutis

tis

tis intrinsec, sed noue connotationis extrinsec, quam ante suppositionem consensus conditionati non includebat. Augustinus ibi citatus loquitur de gratia efficaci in ordine ad effectum absolute futurum.

223. Ad quartum, nego Sequelam: ad probationem nego assumptum. Etenim prius quam vocatio sortiatur habitudinem ad consensum sub conditione futurum, per quam habitudinem inchoat suam congruitatem, est possibilis. Nam prius quam cum illo sub conditione coniungatur, potuit coniungi: ergo fuit congrua prius ut possibilis, quam ut futura sub conditione. Nego tamen in illa congrua tantum ut possibili cognosci posse infallibiliter consensum liberum. Ratio est, quia hæc possibilitas congruitatis non ponit in vocatione infallibilem habitudinem ad consensum, sed tantum possibilitatem ad illam: consensus autem non potest infallibiliter cognosci in sola possibilitate ad habitudinem, sed in ipsa habitudine ad effectum formaliter.

224. Ad quintum, nego Sequelam: ad cuius probationem distinguo antecedens: cõcurrit Deus ad voluntatem indeterminatam ad utrumque confusè, & indistinctè, nego; clarè, & distinctè, concedo. Etenim licet Deus antecedenter non determinet concursum ad vnum, quia hoc esset tollere libertatem quoad specificationem: ad utrumque tamen suum concursum offert distinctè. Neque ad hoc est necesse, ut præsupponatur altera tantum pars determinatè futura, nam hæc cognoscitur post liberam determinationem creaturæ; sed sufficit, ut præsupponatur utraque pars possibilis, ad quam Deus offert suum concursum, distinctè cognoscendo utrumque scientiam simplicis intelligentiæ. Neque idem modus est concurrendi ex parte Dei ad effectum conditionatum, & absolutum; quoniam ad absolutum concurrat cum præuisione, & intentione effectus determinatè, quia concurrat, ut actu sequatur effectus; ad conditionatum verò non concurrat, ut effectus actu sequatur, sed tantum ut præuideatur: unde ad hunc nulla præcedit voluntas in Deo per modum intentionis, cum talis effectus non ordinetur ad executionem, sed tantum ad cognitionem.

225. Ad sextum nego, hanc esse doctrinam re, sed vocabulo tantum nouam, quam ex Augustino & Sacra Scriptura euidenter deduximus. Ex quo patet ad priorem probationem: nam ea re ipsa vti sunt Patres & Concilia. Ad posteriorem verò probationem nego Minorem: & ad eius probationem, nego supernaturales nostros consensus esse sub conditione determinatè futuros, antecedenter ad gratiam congruam: & ad eius probationem, nego, antecedenter ad scientiam conditionatam nullam gratiam esse congruam, saltem inchoatiuè & incompletè, per habitudinem ad effectum sub conditione determinatè futurum: in cuius rei explica-

tione distinguenda sunt hæc signa rationis. Primum quo sub conditione præuideatur voluntas creata in actu primo sufficienter constituta, cum omnibus prærequisitis ad consensum supernaturalem eliciendum. Secundum in quo eadem voluntas sub conditione liberè se determinat cum auxilio gratiæ ad consensum potius, quam ad dissensum. Tertium, in quo fit quædam suppositio talis consensus sub conditione futuri, per quam suppositionem consensus ipse sub conditione futurus, sit determinatè futurus, ac proinde obiectum infallibilis scientiæ diuinæ: scientia enim, cum sit pura contemplatio sui obiecti, supponere debet illud completè constitutum: Igitur scientia infallibilis, qualis est diuina, supponere debet obiectum infallibile: Igitur ante scientiam conditionatam, supponitur consensus sub conditione determinatè futurus, quia consensus sub conditione determinatè futurus includit habitudinem gratiæ ad ipsum consensum infallibiliter futurum: in qua habitudine gratia inchoat suam congruitatem: ac proinde falsum est, quod nostri consensus sint sub conditione determinatè futuri, antecedenter ad gratiam congruam, nam ipsa determinata futuritio includit infallibilem habitudinem causæ ad talem effectum determinatè futurum. Quamuis si nostri consensus non considerentur ut determinatè futuri, sed tantum ut futuri, ut sic non procedunt à gratia ut formaliter congrua, quia hanc denominationem accipit gratia ex habitudine ad effectum sub conditione futurum, unde prius supponere debet consensum futurum, quam denominari congrua, per habitudinem ad illum, sed dicuntur procedere à gratia materialiter tantum congrua.

226. Distinguendum etiam est de prædestinatione obiectiua, & subiectiua: sunt nostri consensus supernaturales determinatè futuri antecedenter ad prædestinationem Dei obiectiuam, & nego: quia illa prærequiritur ut causa ad omnem effectum supernaturalem: sunt determinatè futuri antecedenter ad prædestinationem Dei subiectiuam, & concedo. Ad minorem autem negandum est, quod antecedenter ad scientiam mediam gratia non sit congrua infallibiliter obiectiua, ex ipsa met suppositione consensus sub conditione futuri, quia, ut dictum est, obiectum præcedit scientiam mediam, hæc enim non facit, sed supponit suum obiectum, factum iam congruum ex habitudine ad effectum sub conditione futurum.

Augustin.

Ad tertium caput ex falsis suppositis.

227. **A**D primum, nego Maiorem; ad cuius probationem nego consequentiam. Etenim hoc ipso, quod Petrus crearetur cum auxilio, cum quo praeiudicatus est sub conditione conuertendus, crearetur cum gratia speciali, quia crearetur cum gratia, quae facta est specialis per ipsam connotationem consensus futuri: sicut si darentur Petro centum, quibus praeiudicatus est à morte liberandus, hoc ipso esset illi gratia specialis, esto illa centum ante talem praeiudicium non haberent rationem doni specialis, sed communis. Nam sicut donum habet rationem doni potissimum ex affectu, quo datur, & ex fine & effectu, ad quem datur; ita induit rationem specialis doni ex peculiari affectu, quo datur, & ex speciali fine & effectu, ad quem datur.

228. Ad secundum nego Maiorem: ad cuius probationem distinguo Minorem; supponit nos credituros viribus naturae, nego; viribus, gratiae concedo: hoc autem non est, nos electuros Christum; nam eligere nos Christum, est in ipsum credere absque ipsius gratia, ut docuit Augustinus de Praedest. Sanctorum capite 19. at nos, etiam sub conditione, supponimur credituri, cum gratia & ex gratia Christi sub conditione nobis oblata.

229. Ad tertium nego Minorem: ad cuius probationem dico, talem voluntatem esse in Deo necessariam, non quidem subiectivè, quia cum sit libera potest subiectivè in Deo non esse; sed obiectivè, quia non potest Deus non habere scientiam conditionatam, ad cuius obiecti veritatem praerequitur voluntas Dei, sub conditione concurrens ad ipsum obiectum scibile. Vnde retorqueo argumentum: nam aduersarij non solum ponunt talem voluntatem in Deo necessariam obiectivè, sed etiam subiectivè, eò quod putent illam necessariam, ut Deus cognoscere possit futura conditionalia. Ad confirmationem distinguo Antecedens: non aliter Deus concurret cum Petro, quam cum Iuda decreto conditionato antecedente scientiam mediam, concedo; decreto absoluto subsequente scientiam mediam, nego: nam decreto absoluto cum Petro concurrat auxilio congruo, quo non concurret cum Iuda. Vnde neganda est Sequela: nam in Petro operatur ipsum consensum per gratiam congruam, quem non operatur in Iuda per gratiam sufficientem. Ad probationem consequentiae dico, Deum ad effectus supernaturales absolute futuros concurrere decreto efficaci antecedente, quia cum tale decretum supponat scientiam consensus sub conditione futu-

ri, nullam infert voluntati creatae necessitatem.

230. Ad quartum, distinguenda est maior de determinatione divinae voluntatis, vel ad offerendum suum concursum, quo pacto determinatur à se ipsa; nam à se ipsa liberè applicatur antecedenter ad offerendum suum concursum creaturae; vel ad concurrendum actu concursu concomitante; quo modo non repugnat, voluntatem divinam determinari à creatura, nam hoc ipsum est à Deo volitum, & aliunde est necessarium ad saluandum liberum usum creaturae, & permissionem peccati in Deo. Vnde ad primam probationem Minoris, respondeo, posito priori decreto de concurrando cum creatura ad omnem eius actum, non esse amplius in potestate Dei cohibere concursum, quia hic includitur in priore decreto, quo posito Deus non potest ratione suae immutabilitatis non exequi, quod ipse decrevit. Quare prima radix determinationis divinae voluntatis ad operandum cum creatura simpliciter, est ab ipsa voluntate divina; ad operandum vero hunc potius actum in specie, quam alium, est ab ipsa voluntate creatae, quae divinam indifferenter suum concursum offerentem determinat ad unam potius actionem, quam ad aliam. Ad secundam nego, determinationem voluntatis creatae esse Deo conditionem requisitam ad concurrendum antecedenter, quo pacto repugnat, sed solum concomitanter, ex eo quod Deus non decrevit concurrere, nisi ipsa voluerit concurrere.

231. Ad quintum concedo, Deum, salva creati arbitrij libertate, saluare non posse, nisi quem viderit liberè consensurum: nego tamen, Deum aliquem praeiudicasse cum nullo medio ex infinitis, quae Deus potest producere, liberè consensurum; atque adeo simpliciter negandum est, esse aliquem, quem Deus saluare non possit.

232. Ad sextum nego Maiorem: tum quia quoad discretionem unius ab alio absolute futuram, prima radix est voluntas Dei preparantis auxilium congruum; quoad discretionem vero conditionatam, non est liberum arbitrium solum, sed ipsum simul cum auxilio gratiae, tum praevientis, & allicientis, tum comitantis & adiuvantis. Ad primam replicam, hoc ipso quod Deus crearet hominem cum auxilio, cum quo praeiudicatus est consensurus, prima radix futurae discretionis esset Deus; nam illa gratia, cum qua praeiudicatus est consensurus, non est illi debita, cum sit extra ordinem naturae. Ad secundam, magnum est discrimen inter voluntatem absolutam preparantem auxilium congruum post scientiam mediam in ordine ad consensum futurum, & conditionatam antecedentem scientiam mediam, nam prior potest esse efficax, & absoluta antecedenter ad consensum absolute futurum; propter consensum praeiudicatum sub conditione futurum:

Poste-

Augustin.

Posterior verò cum nondum supponat modum congruum per infallibilem habitudinem ad consensum liberum, non potest esse absoluta, ne se exponat periculo frustrandi; sed conditionata, si nimirum creata consenserit.

233. A D septimum distinguenda est Maior de eo, quod requiritur ad actum per modum principij, & de eo quod requiritur per modum concursus; nam ad actum operari, requiritur actualis concursus, qui non requiritur ad posse operari: vera autem est de eo, quod requiritur per modum principij, quia hoc non debet esse physice diuersum in eo, qui consentit, & in eo, qui dissentit: alioqui non saluaretur in dissentiente potentia sufficiens ad consentiendum. Quare neganda est Minor: nam semper oratio est necessaria ad impetrandam gratiam: tum quia hæc est indebita naturæ, & Deus plerumque statuit, illam dare dependenter ab oratione: tum quia est necessaria oratio ad impetrandam gratiam congruam. Et ad primam replicam, nego orationem esse medium, ex diuina prouidentia ordinatum ad impetrandam conuersionem sub conditione futuram, quoniam diuina prouidentia nõ se extendit ad ea, quæ non præsupponuntur cognita; ante scientiam autem conditionatam nondum præsupponuntur cognita media congrua ad effectus futuros sub conditione. Ad secundum verò nego assumptum: & ad probationem dico, id esse verum de requisito per se ut causa ad effectum: oratio verò vnius non est medium per se requisitum, ut causa ad consensum alterius sed solum ex ordinatione diuina, quam Deus habere potest post, & non ante scientiam mediam.

234. A D octauum, distinguo maiorem: non potest, quæ Deus promissit, adimplere ex sola facultate suæ omnipotentiae absque præscientia nostri liberi consensus, concedo: nam posito, quod velit adimplere illa, salua libertate creati arbitrij, necessaria est præscientia nostri liberi consensus; non potest adimplere nisi ex sola præscientia nostri consensus, nego: cum non sola præscientia sit causa, sed etiam voluntas, & potentia ipsa exequens. Neque hinc sequitur in nostra tantum potestate esse, ut ea Deus adimpleat, licet non sine nostra libertate, quæ solum requiritur ut obiectiua cõditio, sine qua Deus, quæ promissit, liberè ex parte nostra adimplere non posset, in quo sensu loquitur præcitarus Augustinus.

Augustin.

Ad Rationes.

235. A D rationem, concedo antecedens de transitu puri possibilis ad futurum absolutum, non autem ad futurum conditionatum: nam prior transitus est subiectiuus, ponens subiectiuam mutationem in re ipsa, quæ ex possibili transit in futuram per exercitam existentiam, qui transitus fieri

nequit sine decreto actu existente in Deo: posterior verò est tantum obiectiuus, ponens solam obiectiuam mutationem in re, quæ ex possibili transit in futuram sub conditione: quæ mutatio fieri potest per solū obiectiuū transitum sub conditione tantum ponendū: nam talem transitum supponit effectus in causis, qualem habet ipse in se; transeunt autem causæ à statu possibilis ad statum futuri sub conditione quando non solum concipiuntur potentes efficere, sed etiam ut de facto effecturæ sub conditione. Ad probationem prioris consequentiæ respondeo, futura conditionata esse extra statum possibilem obiectiuè, non autem subiectiuè, & ideo non requirunt, nisi variationem causarum obiectiuè. Ad probationem antecedentis distinguo consequens: manente diuinā voluntate indifferente subiectiuè, & obiectiuè & concedo: manente indifferente subiectiuè, determinata verò obiectiuè & nego.

236. A D primam confirmationem, distinguenda est Minor de determinatione diuinæ voluntatis, obiectiua, vel subiectiua. Ad secundam dico comparari diuinam voluntatem ad futurum conditionatum, per determinationem obiectiuam, per quam non comparatur ad futurum possibile. Ad tertiam respondeo, esse conditionatum, positum esse in coherentia consequentis cum antecedente, aut ex vi formalis illationis, ut in necessarijs; aut ex suppositione causæ liberæ ponentis consequens ad positionem antecedentis, ut in contingentibus; hoc autem diuersum quid est in conditionatis contingentibus ab esse possibili, quia possibile non dicit vnā partem determinatè, sed vtrāque indifferenter. Vnde futurum conditionatum eo modo, quo supponit determinatum esse sub conditione, habet determinatam veritatem atque cognoscibilitatem.

SECTIO XIII.

An Deus ante suum decretum certò cognoscat futura conditionalia disparata?

237. S V N T futura conditionalia disparata, quorum condiciones nullo pacto sunt causa veritatis, & existentiae consequentis in propositione conditionali importati, sed habent se ad illud merè concomitantè, ut in hac propositione: *Si Petrus est niger, Paulus currit*; nigredo Petri nullo pacto conueit ad cursum Pauli. De his controuertitur, an Deus ea certò cognoscat ante decretum actuale, quo tales actiones actu ordinet ad veritatem & existentiam consequentis.